

פרשת לך לך

(ע"פ הרב נפתלי רייך)

אנשים שחוו ישועה ניסית יגידו לכם, בדרך כלל, שחיייהם השתנו לעד. נושאים ארציים, שבעבר נראו בעיניהם כגדולים וחשובים, כגון רדיפה אחרי הצלחה ומעמד פיננסיים, פתאום נהיו כחסרי חשיבות, כאשר נושאים רוחניים נהפכו למוקד חייהם. הם מתחילים לחשוב על תמותה ונצח, על התגמולים לחסד, והם נוטים לטפל בעיקר בצרכי הנשמה יותר מאשר בצרכי הגוף. הם חיים עם פרספקטיבה ומודעות חדשים.

אולם, בפרשת השבוע, אנחנו מוצאים שהכל קורה בדיוק להיפך. בזמנו של אברהם, מלכות בבל היוותה את הכח הדומיננטי במזרח התיכון, והמלכויות הקטנות של כנען שילמו מס שנתי לגנזי האימפריה, כשם שעשו כל הנסיכויות הקטנות שלא רצו שיפלוש אליהם וימחצו אותם.

אבל המחשבה לשלם מס הייתה מעיקה, וסדום וארבע ערים שכנות כרתו ברית והתמרדו. בתום מספר חודשים הגיעו כוחות בבל, והביסו בקלות את המורדים. הם תפסו את לוט, אחיינו של אברהם, כבן ערובה, ונשא איתם את כל הרכוש של הערים המנוצחות.

כשנודע לאברהם את אשר התרחש, הוא ופמלייתו רדפו אחרי הצבא המלכותי, נצחו אותו באופן ניסי, ושחררו את לוט. הוא גם לקח בחזרה את כל הרכוש הנלכד מהערים המובסות, והחזיר אותו לבעליו המקוריים, בלי לקחת לעצמו אפילו שרוך נעל.

לאיזה מחזה מפתיע נהיה עם סדום לעד! ראשית, הם ראו את התערבותו הברורה של הקב"ה, כדי להבטיח את נצחונו של אברהם על הצבאות האדירים של הממלכה. שנית, הם ראו את הנדיבות המדהימה ביותר מצד אברהם, שסירב לקבל את החלק המקובל של המנצח בשלל. חזרה לתפארתם ולרווחתם לשעבר היה ללא ספק רחוק מאוד ממחשבותיהם, ואולם, זה קרה כהרף עין.

מהי ההשפעה שאמורה הייתה השתלשלות העניינים האלה לעשות על עם סדום? לבטח, הם היו צריכים לעבור שינוי קיצוני בהשקפתם, ובמוקד העניינים שלהם. אבל, לא! שום דבר לא קרה. בפרשת השבוע הבאה, אנו קוראים על השחיתות המוחלטת של אורח החיים שלהם, ועל השמדתם על ידי מטר של אש וגופרית. מדוע הם נשארו אטומים לניסים שנעשו לטובתם? מדוע הם נשארו אנוכיים ורודפי בצע יותר מתמיד?

המפרשים מסבירים שראייה ברורה דורשת התנתקות מסוימת, יכולת להשקיף עלינו מחוץ לעצמנו, ולבצע בדיקה עצמית ביקורתית. אברהם בצעירותו היה מסוגל לקחת צעד אחורה ולצאת מרקעו האריסטוקרטי וממעמדו החברתי המיוחס, ולהתבונן בצורה אובייקטיבית

וקשוחה על העולם שמסביבו. היכולת הזאת פקחה לו את העיניים, ונתנה לו להכיר במציאות הבורא. אולם, אנשי סדום הסתבכו כל כך בקיומם הגשמי, שהם כבר לא היו מסוגלים לראות את עצמם במידת מה של הינתקות. את הכל, הם ראו דרך עננה חושנית, והניסים הברורים ביותר כבר לא יכלו ליישר את מוחם התשוש.

שיכור ישב על המדרכה, והיה בולע לגימות ענקיות מבקבוק יין. בגדיו היו מטונפים ופרועים, ושערותיו היו מלאי לכלוך.

"אינני מבין אותך", גער בו עובר אורח נגעל. "אתה רוצה להטביע את חייך בתוך בקבוק? בסדר. אבל מדוע אתה חייב להיות גם כזה? מדוע אינך יכול לפחות לנער את הלכלוך מתוך שערותיך?"

" אילו היה לי את השכל לנער את הלכלוך מתוך השיער שלי, " ענה השיכור, עם ניצוץ בעיניו, " היה לי השכל לחזור הביתה, ולחיות חיים נורמליים."

לעיתים קרובות, בחיינו אנו, אנו נתפסים בחיפזון המטורף של החיים. אנו שוקעים בעסקנו, במקצוענו, ובמשימות הקטנות האין סופיות, כדי לשמור על רמת חיים נאותה. אבל אל לנו לשכוח אי פעם, לשמור על מידה בריאה של הינתקות, להסתכל על הכל בפרופורציה, לדעת אילו דברים באמת חיוניים, ואילו מהם רק נספחים נחמדים. וכל כמה זמן, אנו חייבים למצוא זמן ולקחת צעד אחורה על מנת לבחון את חיינו בכנות המרבית שאנחנו מסוגלים לה. לכל הפחות, הדבר יביא אותנו לידי הרגל לחפש את האמת, הרגל שיכול רק להביא לנו תועלת והגשמה.